

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 638/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2, ako aj čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 471/2014 z 10. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2, ako aj čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenského súdu (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 471/2014 z 10. februára 2015.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom pred Okresným súdom Zvolen (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C/30/2008 domáhal v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy z titulu defamujúcich prejavov odporcu v tomto konaní, ktorý bol zverejnený v šote odvysielanom v televízii 21. februára 2006, v článku v denníku [REDAKOVANÉ] 27. februára 2006 a videozáznamom zverejneným 24. septembra 2007 na [REDAKOVANÉ] pričom autorom videozáznamu (šotu) z 21. februára 2006 bol sám sťažovateľ. Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C/30/2008-672 z 24. januára 2012 žalobu sťažovateľa zamietol. Na sťažovateľom podané odvolanie Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 14 Co/118/2012 zo 17. apríla 2012 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietol vadu rozsudku krajského súdu podľa § 142 ods. 2 v spojení s § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pretože vo veci pred súdmi prvého a druhého stupňa rozhodoval vylúčený sudca a rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Svoje podozrenie o zaujatosti sudcu, resp. sudcov sťažovateľ tiež spojil s rozhodnutím vo veci samej, ktoré označil ako prekvapivé a nesprávne, záver krajského súdu označil za rozporný s vykonaným dokazovaním a úplne opačný, ako vyplýva z logiky. Dovolanie doplnil podaním z 23. januára 2013 (čl. 799 spisu) a namietol, že krajský súd nepostupoval dôsledne podľa § 156 ods. 3 OSP, čím konanie zaťažil vadou v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 8 Cdo 471/2014 z 10. februára 2015 dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol.

Sťažovateľ je toho názoru, že týmto rozhodnutím ho najvyšší súd ukrátil na jeho základnom práve na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2, povinnosti súdov dbať a zachovávať rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a tiež na práve na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj na práve na spravodlivý proces podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru. Poukázal na rozhodovacia činnosť ústavného súdu (najmä napr. na nálezy vo veciach sp. zn. I. ÚS 241/07, IV. ÚS 115/03, II. ÚS 105/09), aby vyvodil a zdôraznil nedostatky v odôvodnení dotknutého uznesenia najvyššieho súdu. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší súd neposkytol odpovede na jeho podstatné námietky osobitne tým, že sa vysporiadal len s jednou z troch [konkrétne námietkou vady podľa § 237 písm. g) OSP], pričom zavádzajúco uviedol, že sťažovateľ iné vady podľa § 237 písm. a) až f) OSP nenamietal, hoci sťažovateľ jednoznačne v troch dôvodoch namietal vadu konania pred krajským súdom spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]: krajský súd mal opomenúť doručiť vyjadrenie odporcu k odvolaniu (porušenie zásady kontradiktórnosti konania), pochybiť vo vzťahu k právu na verejné vyhlásenie rozhodnutia, a nedostatočne odôvodniť svoj rozsudok až do miery zakladajúcej uvedenú vadu konania.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd rozhodol na podklade, arbitrárnych a zjavne neopodstatnených záverov a svojím postupom neposkytol ochranu označeným základným právam a slobodám, ktoré mali byť chránené v rámci všeobecného súdnictva; samo uznesenie najvyššieho súdu vykazuje znaky maximálnej miery arbitrárnosti a svojvôle a nemá legitímny základ. Najvyšší súd sa tým mal dopustiť zásahu do základných práv sťažovateľa garantovaných čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 142 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a vydal nález, ktorým vysloví, že:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 142 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 8 Cdo 471/2014 zo dňa 10.02.2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Zrušuje sa v celom rozsahu Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 8 Cdo/471/2014 zo dňa 10.02.2015 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z pripojeného uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že odmietnutie dovolania sťažovateľa spočívalo v absencii podmienok pre jeho vecné prejednanie podľa § 236 OSP v spojení s § 238 OSP, pričom najvyšší súd jednak z titulu vznesenej námietky, ale aj povinnosti skúmať existenciu týchto väd konania, zisťoval, či sa krajský súd vo svojom postupe nedopustil vady podľa § 237 OSP. Na tomto mieste ústavný súd poznamenáva, že hoci najvyšší súd skonštatoval, že sťažovateľ vady konania podľa § 237 písm. a) až f) OSP nenamietal, neskôr sa v odôvodnení vadou podľa § 237 písm. f) OSP zaoberá s odvolaním na námietku sťažovateľa.

Najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s námietkou neoboznámenej sťažovateľky so zložením senátu, ktorému bolo odvolanie pridelené na rozhodnutie, ako aj s námietkou podozrenia so zaujatosti sudcov spôsobom, ktorý je v plnej súlade s požiadavkami na riadne odôvodnenie. Následne sa rovnako dostatočným a ústavnokonformným spôsobom najvyšší súd vysporiadal s námietkou týkajúcou sa okolností vyhlásenia rozsudku krajského súdu vznesenou v doplnení dovolania (doručenom po lehote na podanie dovolania – § 240 OSP), kedy na základe obsahu spisu vyvodil, že čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku bolo včas a po dostatočne dlhú dobu zverejnené na vývesnej tabuli súdu. Z uznesenia vyplýva tiež, že sa najvyšší súd vysporiadal aj s tretou námietkou sťažovateľky, a to nesprávnym právnym posúdením veci, resp. zmatečnosťou rozhodnutia. Najvyšší súd uviedol, že aj za predpokladu, že by tieto tvrdenia sťažovateľky boli opodstatnené, tieto by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku bez toho, že by zakladali prípustnosť dovolania v zmysle § 237 OSP. Zdôraznil, že ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd musí pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadňovať platnú právnu úpravu v oblasti rozdelenia právomoci, a teda zohľadňovať aj založenie právomoci všeobecných súdov vo veciach správneho súdnictva podľa § 244 a nasl. OSP.

Vychádzajúc z týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a podstaty sťažnosti sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

Ústavný súd musí konštatovať, že odôvodnenie sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je dostatočné a zrozumiteľné. Najvyšší súd v súlade so zákonom skúmal v prvom rade prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku zameraného, ako naznačil aj sťažovateľ, v prvom rade na nápravu väd konania, ktoré by mohli vykazovať znaky zásahu do základných práv účastníka súdneho konania. Pokiaľ však prípustnosť dovolania nevyplýva priamo z povahy rozhodnutia (§ 238 OSP) a najvyšší súd nezistí vadu podľa § 237 OSP, nemôže sa dovolaním ďalej zaoberať a vecne ho prejednať. Ak by tak urobil, postupoval by v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy. Z predložených príloh nevyplýva pre ústavný súd pochybnosť, že by najvyšší súd právne svoje zistenia o postupe krajského súdu neoprel o obsah podaní a pripojených spisov, resp.

ich interpretoval inak než na základe príslušných právnych predpisov interpretovaných v súlade s ústavou.

Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súd nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný jeho postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu. Ústavný súd poznamenáva, že čl. 142 ods. 3 ústavy síce ukladá súdom povinnosť vyhlasovať rozsudky verejne a v mene Slovenskej republiky a porušenie tejto povinnosti zakladá porušenie základného práva fyzických a právnických osôb na spravodlivé konanie, z označeného ustanovenia nevyplýva základné právo alebo sloboda, ktorých porušenie by bolo možné priamo namietat', resp. domáhať sa ich ochrany.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo/471/2014 z 10. februára 2014 ani z jeho konfrontácii s tvrdeniami sťažovateľa a ďalšími ním predloženými listinami nijako nevyplýva, že postupom najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených základných práv.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015